

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Katolíci pozor!

Mnoho razy sa v živote prihodí, že do nášho príbytku príde vandrovný a ponížene i skrovne prosí nás o nocľah. My kresťania-katolíci vediac, že nám naše sväté náboženstvo «pocestných do hospody prijať» jako skutok telesného milosrdenstva do našej lásky odporúča, neznámeho vandrovného do hospody nielen prijímame, ale dľa našej možnosti, najmä keď sa zdá byť dobrým človekom, aj ho uhostíme. Ale mnohý takýto neznámy vandrovný aj špatne sa odmení gazdovi, ktorý ho do hospody prijíma. Prihodilo sa, že gazda i so svojou čeliadkou ani zďaleka nemyslel, že ten, ktorého láskave k sebe privinul, je zlý človek, čo viac, že je zbojník a to tým viacej, bo sa nielen za Slováka a veriaceho kresťana a katolíka vydal, ale keď ho jedlom ponúknul, prežehnal a pomodlil sa, prv než sa oddal na odpočinok, klakol si na kolená, vytiahol si z kapse sv. ruženec a pomodlil sa ho. Vidiac gazda túto pretvarovanú pobožnosť neznámeho vandrovného, a unavení od práce všetci tuho zaspali. Keď neznámy vandrovný videl, že už všetci zaspali, tichúčko hore vstal, zobral so sebou drahocenné veci, vyjdúc von z domu, dvere zamknul, dom podpálil a potom zutekal. Gazda preto, že neznámemu vandrovnému tak ľahko uveril a jeho pretvárenou pobožnosťou omámiť sa dal, životom zaplatil, lebo so svojimi domácimi vo vlastnom dome biedne zahynul.

Tomuto neznámemu a nebezpečnému vandrovnému až na vlas sú podobní tí dvaja vandrovní, ktorí na našich Horniakoch sa potulujú a ľahkoverných ľudí do saku chytajú. Vydávajú

sa za verných Slovákov a dobrých katolíkov, pretvárajú sa nábožnosťou a to všetko len preto, aby svoj opravdový cieľ, ktorý je: *zoškľiviť vernosť ku vlasti, vohnať Slovákov do náručia pohanskej socialdemokracie, vyrvať im zo srdca náboženský cit a od Rímu ich odtrhnúť*, tým istejšie zaokryť mohli.

A či poznáte týchto dvoch vandrovných? Sú to luteránsky «Týždenník» a tie falošné «Katolícke Noviny». Že vec nepreháňam, to tuná aj dokážem.

Ten luteránsky «Slovenský Týždenník» v 19. čísle na strane 7. v článku «Po volbe» medzi iným aj toto píše: «Naši slovenskí socialdemokrati držali sa verne a statočne v Lipt. Sv. Mikuláši, v Ružomberku, vo Zvolene, pracovali, ako sa na Slovákov patrí. Samo sebou rozumie sa: keď socialisti porozumeli, že sú naše záujmy jedny a tie isté, musíme ich porozumeť aj my». Katolíci, nože zastavte sa pri týchto slovách a rozjímajte, čo oni znamenajú? «Sú naše záujmy jedny a tie isté», po slovensky to tolko znamená, že tej takzvanej slovenskej strany a pohanskej socialdemokracie sú záujmy jedny a tie isté, to jest čo chce slovenská ľudová strana, to isté chce aj červená socialdemokracia. A čo chce červená socialdemokracia? Rozdeliť majetky, zvalať chrámy a oltáre a vyrvať náboženský cit zo srdca ľudských. Že čo je v stave vykonať pohanská socialdemokracia, toho svedkom je francúzska krajina, kde katolícku cirkev socialdemokrati olúpili o jej majetok, potom ju potupili, znevážili a zo štátu celkom vytvorili. Naši slovenskí katolíci, keď na kandidáta slovenskej ľudovej strany hlasovali, toho domnena boli, že hlasovali na dajakú kresťanskú stranu, ale aby dlho v omyle neboli,

«Slovenský Týždenník» ich hneď po volbe poučuje, že to nenie pravda, lebo že vraj slovenská ľudová strana a pohanská socialdemokracia «je jedno a to isté». Nech teda tí katolíci, ktorí heslom «za tú našu slovenčinu» omámení na slovenskú ľudovú stranu hlasovali, na otázku berú Hodžu, že prečo tak zretedne pred voľbou nepísal?

Z tohoto vidieť, že luteránsky «Týždenník» Jakubovi Weltnerovi a Jakubovi Izraelovi, keď cestu medzi úbohými Slovákami prekliesnil, príjdu oni ku Slovákom, aby ich podľa svojho spôsobu oblažovali, to jest aby spolkovú daň na nich vyhadzovali. A kto sa dobrovoľne tejto novej porcii nepoddá, toho s násilnosťou budú k tomu nútiť, a síce ukamenovaním, palicou, nožom, podpália mu dom atď. A že vodcovia tej slovenskej ľudovej strany tieto prostriedky už aj upotrebili, o tom noviny počas volebného pohybu mnoho písaly. Tu kameniami prebili hlavu, tam zbili, inde podpálili dom voličov našej kresťanskej strany. Ale ľudia pre Boha, povedzte mi, či v takej politickej strane môže byť čo len pod neheť kresťanského citu, kde takymito prostriedkami chcjú privržencom sebe prilákať? Teda nielen dôverné zoznanie socialdemokrata Hodžu, jakožto poprednejšieho vodcu slovenskej ľudovej strany, ale samé nekresťanské držanie sa voličov jej zrejme dokazuje, že: slovenská ľudová strana a pohanská socialdemokracia je jedno a to isté.

Kto teda s tým úmyslom pripojil sa ku takzvanej slovenskej ľudovej strane, že skrze ňu hájiť si bude proti neznabohom, liberálom, slobodným murárom svoju kresťanskú vieru a svoju materinskú reč, že sa nachodí vo veľkom omyle, to nie ja, ale Hodža tvrdí. Hľa, už odhodil od seba náboženský cit, odhodí od seba aj heslo «za tú našu slovenčinu» jaknáhle to od neho jeho pajtáši: Izrael, Weltner, Bokányi, atď. budú žiadať.

Viem, že keď nie jeden Slovák tieto moje riadky čítať bude, v duchu si pomyslí: keď slovenská strana a pohanská socialdemokracia — ako Hodža hovorí — je jedno a to isté, nuž ako je to možné, že v tej slovenskej strane — bohužiaľ — aj katolícki kňazi sa nachádzajú? Aj na na túto otázku vám odpoviem. Dejepis cirkevný nás učí, že mnohí katolícki kňazi nevernými sa stali svojho povolania a do bludu upadli. Tam

máte Martina Luthera, Jána Kalvína katolíckych kňazov, ktorí viac z politických ako z náboženských ohľadov odpadli od cirkve Kristovej. Nečudujme sa, že aj teraz na bojišti politickom stretáme sa s menami batolíckych kňazov, ktorí už čiastočne zabudli na poslušnosť, ktorú biskupovi slúbili, keď za kňazov vysvätení boli. Pýtam sa vás, či to nebolí srdco otca jednej kresťanskej rodiny, keď vidí, že jeho synovia do zlej spoločnosti chodia, kde sú vystavení tomu, že sa pokazia a zbeťaria? Zaiste ho to bolí. A čo robí otec starostlivý v takomto páde? Zdáliz ho neprosí, nenapomína, nekarhá, netresce? A keď toto všetko nič neosoží, čo činí vtedy? Nuž povie mu, že ho za syna neuznáva a vytvorí ho aj z dedictva!

Nuž hľa, tak robia aj naši otcovia, katolícki biskupi, o ktorých sv. evanjelium píše, že Duch sv. ich postavil riadiť cirkev božiu, s tými kat. kňazmi, ktorí falošným heslom «za tú našu slovenčinu» zaslepení, oddali sa slovenskej ľudovej strane, o ktorej Hodža vydal svedectvo, že je jedno a to isté s pohanskou socialdemokraciou. Nuž či jedon katolícky biskup lahostajne môže sa dívať na to, že z jeho kňazov niektorí verejne oddajú sa socialdemokracii, ktorá je najväčším nepriateľom svätej cirkve katolíckej? Zaiste nie! Keď teda jeho Eminencia p. primas a osv. pán biskup spišský vystríhali, napomínali, karhali svojich niektorých kňazov preto, že sa do takého politického pohybu zamiešali, ktorý je sv. cirkvi katolíckej nepriateľský, a keď toto nič neosožilo, takého kňaza od úradovania aj suspendovali, ako to učiniť prinútený bol osv. pán biskup spišský s ružomberským p. farárom Andrejom Hlinkom, kto ho preto obviňovať, odsudzovať môže? Zdravým rozumom nikto, veď keby to nebol učinil, bol by sa prevínil opustením dobrého, čo je tiež hriech.

A za to, že konali svoju povinnosť, ako sa na katolíckych biskupov patrí, zdravým rozumom preto nikto ich nemôže odsúdiť, za to oni úplnú pochvalu zaslúžia. A «Slovenský Týždenník» v čísle 19. straniva tejto veci takto píše: «Ak sa Jehličkovi, Jurigovi, Kollárovi a Hlinkovi len jeden vlas na hlave skrivi, staneme im ku boku na ochranu všetci Slováci bez rozdielu náboženstva». Zastavme sa ešte pri týchto slovách. Neni to smutný zjav časov, že jeden luterán Hodža a k tomu socialdemokrat zastáva kat. kňazov proti

svojin
tito ka
že ne
čo by
otec z
priate
tvoren
«všet
na oc
len po
všetky
sa vy
aby m
Weltn
sloven
a tak
nezbe
sa mu
dovola
luterán
katolí
A
«Novi
sme ju
menuj
lickeh
len z
kšefto
ktoré
A tieto
leko p
heslo:
strana
bojova
ešte je
či viet
to, že
musí o
keď k
večné
jadro
H
múteni
tých s
ak ich
ide do
hľadal
prijde.
Kristus

svojim biskupom? A nenie to ešte smutnejšie, že títo kat. kňazi proti takémuto zastávaniu nielen že neprotestujú, ale čo yiac, to aj prijímajú? Ale čo by ste povedali o takom synovi, ktorého keď otec *zaslúžene* potresce, on pripojí sa ku jeho nepriateľom? Či nezaslúži, aby bol z dedictva vytvorený? Hodža vyhráza sa katol. biskupom, že «všetci» Slováci bez rozdielu náboženstva pôjdu na ochranu výš uvedeným kňazom. Hohó, Hodža, len pomaly! Kto že ťa splnomocnil, aby si v mene všetkých Slovákov a to bez rozdielu náboženstva sa vyhrázaš? Ešte len to by nám potrebné holo, aby nám tá slovenská ľudová strana pomocou Weltnera, Izraela vyprostredkovala, aby sa ku pr. slovenskí luteráni do nášeho náboženstva miešali a tak aby kat. biskupi, prv než by šarapatenie a nezbednosti jednotlivých kňazov zakázali, opýtať sa museli, že či sa to Hodžovi páči a či to on *dovolí*? Hodža, zametaj ty len pred dverami tvojej luteránskej cirkve, tam sú hromady špiny, ale do katolíkov sa nemiešaj!

A teraz čujme ešte niečo o tých skalických «Novinách», ktoré sa «Katolícke» menujú. Už sme mnoho ráz poukázali, že bárs sa aj katolícke menujú, predsa tak ďaleko stoja od ducha katolíckeho, ako Jeruzalem od Makova. Tieto noviny len z kšeftu vzaly si meno ctihodné «katolícke»; kšeftovať chcely aj s biskupským požehnaním, ktoré neobdržaly a s ním sa predsa vychvalovaly. A tieto noviny vo svojej zaslepenosti už tak ďaleko pokročily, že v čísle 20. už začínajú vydávať heslo: «*Preč od Rímu!*» Do včulku tá slovenská strana len pod heslom «za tú našu slovenčinu» bojovala. Teraz po voľbe už k tomu pridávajú ešte jedno druhé: «*Preč od Rímu!*» Vy katolíci, či viete, čo to znamená: «*Preč od Rímu?*» Nuž to, že kto chce byť údom tej slovenskej strany, musí odhodíť jadro a škrupiny sa pridržať! Lebo keď k vôli akejkoľvek reči odhadzujeme od seba večné spasenie, podobní sme tomu bláznovi, ktorý jadro odhadzuje a škrupinu si skováva.

Hľa, drahí rodáci už teraz vidíte, že to balačenie toho luteránskeho «Slov. Týždenníka» a tých skalických «Kat. Novín» kde vás zavedie, ak ich na oheň nepohádzete. Keď žid Jakub Izrael ide do niektorej uhorskej obce, aby privržencom hľadal pre socialdemokraciu, keď tam po prvý raz príjde. začne svoju reč: «Pochválen Pán Ježiš Kristus». Činí to preto, aby si dôveru poslucháčov

získal. Potom neskoršie ale toto pozdravenie nielen že vystane, ale ešte rúha sa Bohu a posmech robí z náboženstva. Aj vodcovia slovenskej ľudovej strany podobne tak činia. Tie «Katolícke Noviny» na jednom mieste píšú: «že za kríž Ježiša Krista bojujú» a na druhom mieste katolíckych kňazov napádajú, a zas na inom mieste neostýchajú sa už aj heslo «*Preč od Rímu!*» ohlasovať. Nuž kto to nepochopí, že je to obecné klamstvo, to je polutovania hodný chruňo.

A preto vy katolícki Slováci majte sa na pozore! Keď vám na dvere klopať budú títo dvaja bezbožní vandrovníci, ktorých mená sú: «Slovenský Týždenník» a «Katolícke Noviny» nedajte im útulku, keby sa jak v prsia bili na spôsob toho cigáňa, že sú oni dobrí kresťania a katolíci; neverte im, keď sa pred vami prežehnávajú a modlit budú; bo oni činia to len preto, aby si vašu dôveru získali a potom aby vás do náručia pohanskej socialdemokracie vohnali a tak vás o ten najvzáctnejší poklad, to jest o vašu sv. katolícku cirkev a o dušné spasenie olúpili.

Kto z týchto novín ktorékoľvek drží, číta, alebo druhému čítať dá, ten sa prehrešuje proti svojej svätej viere.

Eudák.

Židovskí ablegáti a socialdemokratickí kandidáti.

Aby ľud kresťanský vedel, nakoľko sú v novom sneme židia zastúpení, podáme aj o tomto krátku zpravu. Spomenúť nám však treba aj socialdemokratických vodcov, o ktorých len to môžeme zdeliť, že oni vzdor neslýchaným agitáciám, aké všestranne vyvíňovali, na celej čiare prepadli. Z tejto skutočnosti učíme sa dvojemu. Z toho, že židia dostali do snemu 19 mandátov, vidíme to, že je ľud patričných okresov ešte vždy zaslepený. Len hlúposť a nešeredná zasleponosť mohla zviest voličov kresťanských, aby na židov hlasovali. Z toho zase, že socialdemokratickí vodcovia pri voľbách prepadli, k našemu uspokojeniu vidíme len to, že socialdemokracia so zkazonosnými jej zásadami v kruhoch kresťanského ľudu nemá budúcnosti.

Každá politická stránka má svojich židovských ablegátov. Kresťanská ľudová strana nemá však ani jedného žida; je ona teda aj v tomto ohľade celkom čistá a kresťanská. Najviacej židovských ablegátov ušlo sa stránke neodvislých. Má ich totižto trinásť a títo sú nasledujúci: Samuel Bakonyi, Samuel Kelemen, Edmund Barta, Alexander Nagy, Aladár Rajk, Eugen Molnár, Zigmund Farkasházy, Lehel Hédervári, Ludvik Fried, Fridrich Hajdu, Móric Lányi, Emanuel Ság a Ludvik Hirtenstein. Ku

stránke neodvislých prihlasuje sa preto tolko židovských ablegátov, bo je táto stránka vo väčšine, od tejto dá sa teda najviac očakávať. U žida je ale všetko len kšeft, tak aj ablegátsky mandát. Preto židia obyčajne vždy len väčšinu podporujú. Stránka ústavná má jedného domového žida a to je: Jola Markbreit. Stránka demokratov má troch židov, toto sú: Vilhelm Vázsonyi, Adolf Leitner a Ernest Bródy. Stránka novosriadených socialistov má len jedného žida, toto je Vilhelm Mezófi. Tieto dve strany sú ostatne celkom požidovčené a ani nemajú viac mandátov ako tieto štyri židovské. Pavel Sándor, bohatý žid peštiansky, nemal smelosti vystúpiť s liberálnym programom a nepripojil sa ku žiadnej politickej stránke, stojí teda mimo stránok a má svoj vlastný židovský program. Toto sú vyvolení ablegáti z národu vyvoleného. Mandáty oplakávajú a nenie sú vyvolení: Jola Rosenberg, Soma Visontai, Zigmund Nemes, Móric Révai a Gejza Déri. Jozef Vészi (Weiss), pravá ruka a rozum Fejérváryho, ktorý predtým cez roky a roky bol ablegátom, ani sa neopovážil vystúpiť a veľ dakde v kúte rozmýšľa o márnosti tohoto sveta.

Aby sa ľud kresťanský presvedčil o tom, ak s. niešny zástoj hrali vodcovia medzinárodných červených socialdemokratov pri posledných voľbách, uvádzame tu, koľko sa každému dostalo hlasov, kde vystúpili. Ako týchto nebezpečných ľudí bez Boha a vlasti Fejérváry a Kristóffy vzali pod ochranu, zdalo sa, že ľud len samých socialdemokratov bude voliť za ablegátov. Nezákonná vláda ich podporovala peniazmi, dovolila im svolávať a vydržiavať ľudové shromaždenia. Oni úplne vykoristili toto volkanie nezákonnej vlády, balamútili a buntovali ľud po všetkých stranách. Jednotajne bolo čítať, ako sa sriadujú predovšetkým medzi robotníctvom od Prešporku až tam po Košice. Vzdor tomu ale, že ich pri jejich organizácii napomáhala nezákonná vláda, napomáhali židia a iní, keď prišlo ku voľbám, čo sa stalo? Slyšte ľudkovia a smejte sa, bo polutovania nenie sú hodni! Podávame tu niektorých kandidátov socialdemokratických, kde a koľko hlasov pri voľbách dostali:

Sándor Csizmadia vystúpil v Debrecíne v I. okrese a dostal 12 hlasov;

Kubo Kardos vystúpil v Debrecíne v II. okrese a dostal 3, pravím tri hlasy;

Kubo Weltner vystúpil v Košiciach a dostal spolu 11 hlasov;

Franc Klárík dostal v Rábe 72 a v Székesfehérvári 28 hlasov;

Dezider Bokányi dostal v Temesvári 25 a v Pátkostoloch 26 hlasov;

Sándor Garbai dostal v Békésgyule 16 hlasov.

Všetci socialdemokratickí vodcovia dostali ako ablegátski kandidáti po celom Uhorsku dohromady len 193 hlasov.

Keď povážime, že terajšie voľby byly celkom sloboďné, že voličia na toho mohli hlasovať na koho sa im ľúbilo, ten nápadne malý počet hlasov, čo dostali socialdemokratickí vodcovia, je zrejším dôkazom toho, že

internacionálna socialdemokracia nemá pôdy v Uhorsku. Toto by konečne nahliadnuť mali židovskí vodcovia tohoto zkazonosného pohybu. Jestli to ale tito zo sobeckých príčin nenahliadnu, malo by to nahliadnuť kresťanské robotníctvo. Nie svoje záujmy podporujú kresťanskí robotníci, keď za nič pre nič márnia čas drahý a ťažko vyrobenými haliermi krmia židovských darebákov.

Valné shromaždenie Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska.

Pamätnými dňami ostanú pre katolícke obecnstvo dni 16. a 17. mája bež. roku. «Krajinská Jednota Katolíckych Spolkov Uhorska» vydržiavala v tieto dni svoje valné shromaždenie. Pri tejto príležitosti potrebné je podotknúť, čo je cieľom «Jednoty» tejto. Cieľom jej je všetkých katolíkov Uhorska, bez rozdielu národnosti, stavov, zamestnania a pokolenia spojiť a sdružiť pod jednu zástavu a tak previesť veľké dielo obnovenia všetkého v duchu Pána Ježiša Krista. Šlachetnejšieho cieľu, ako je tento, nedá sa myslieť. Je toto ale aj ten najužitočnejší cieľ k duševnému a k hmotnému pozdvihnutiu katolíckeho ľudu. Ľud katolícky je v Uhorsku rozdrobený, nevedel doposiaľ komu patrí, cítil sa byť opusteným, preto bol svrchovaný čas, aby ho mužovia šlachetného a opravdu kresťanského zmysľania spojili pod jednou zástavou. Že Krajinská Jednota Katolíckych Spolkov Uhorska v obore účinkovania svojho pozornosť svoju obracia na všetky záležitosti pre spoločenské potreby ľudu kresťanského osožné presvedčiť sa môže o tom každý zo zručnej zprávy, ktorú o tomto veľavážnom shromaždení a o jednotlivých zasadnutiach podávame v nasledovnom:

Pred otvorením valného shromaždenia dňa 16. mája o 9. hodine ráno správca Jednoty a vyslanec krajinský dr. Alexander Giesswein slúžil svätú omšu, na ktorej prítomní boli vo veľkom počte členovia Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov z hlavného mesta a zo všetkých krajov Uhorska.

O 10. hodine zahájené bolo prvé zasadnutie vo veľkej dvorane Katolíckeho Kruhu, ktorú prítomní členovia Jednoty vyplnili do posledného miesta. Ako do dvorany vstúpil dr. Julius Várossy, arcibiskup kaločský a gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa, prítomní prijali ich s hlučnými ováciami. Prítomní boli: Gróf Ondrej Csekonics, gróf Peter Vay, gróf Móric Esterházy, prépošť Celestin Odray, opát-farár Karol-Kánter, knieža Mikuláš Esterházy a mnoho iných vítečníkov katolíckych zo všetkých strán krajiny.

Za stolom predsedníctva zaujali miesta: Gróf Ján Zichy, predseda; podpredseda správy dr. Alexander Giesswein; podpredsedovia rytier Ludvík Mattyasovszky a dr. Ján Zlinsky; správca Karol Szentiványi a tajomník Štefan Haller.

Zasadnutie zahájil predseda gróf Ján Zichy rečou, v ktorej vyzdvihol potrebnosť Jednoty cieľom obnovenia spoločnosti kresťanskej v duchu Kristovom a osvetlil jej

účinkovanie na poli všetkých otázok spoločenských. Prítomní s oduševnením slyšali reč predsedu, po ktorej správa Jednoty predložila

Zprávu účinkovania.

Od desiatich rokov účinkuje už Jednota táto v Uhorsku. Po mnohých okresoch dekanátskych a na území troch biskupství je už celkom sriadená. Prítomne sriadiuje «Katolícku Jednotu Iudu». Účinkovanie jej rozprestiera sa na všetky spoločenské otázky. Rozšírdje katolícku spisbu vo všetkých rečiach, zakladá spolky miernosti, zaoberá sa s otázkou zamedenia vystahovania, slovom, nenie tu otázky, s ktorou by sa nezaoberala Krajská Jednota Katolíckych spolkov Uhorska ku blahu a rozkvetu Iudu. Minulého roku vydržovala jedno riadne shromaždenie, 12 zasadnutí správy a 26 zasadnutí rozličných odborov. Má 15 členov ako protektorov, 226 členov podporujúcich a 265 riadnych členov. Ku týmto patria výlučne spolky kresťanské. Členov má 1183. Prijmy obnášaly v minulom roku 8538 korún 29 hal., výdavky 8329 korún 12 hal.

Prítomní vzali túto zprávu s pochvalou v známosti, na čo nasledovala voľba 41 nových členov do správy.

Prešlo sa potom k pojednávaniu predostrených 21 návrhov. Medzi týmito na prvom mieste návrh o

Sriadení okresných zastupiteľstiev po jednotlivých biskupstvách.

Ján Frey, farár z Németmároku odôvodnil v svojom návrhu potrebnosť tohoto sriadenia. Zastupiteľstvá «Jednoty» sriadiť sa majú vo všetkých biskupstvách. Ku týmto sriadeniam pripojiť sa majú všetky katolícke spolky, údavia týchto spolkov povinní sú sbierať členov pre Jednotu tak protektorov, ako podporujúcich. — Po jednohlasnom prijatí tohoto návrhu prešlo sa k pojednávaniu o

Sjednotenej organizácii.

Dr. Julius Glattfelder vyzdvihol vo svojej reči tú nepriaznivú okolnosť, že po všetkých stranách povstávajú rozličné katolícke spolky bez toho, žeby v jednom stredišti hľadali sjednotenie. Táto okolnosť nenie ku prospechu kresťanskej reštaurácie. Rečník navrhuje, aby vyzvaní boli vodcovia katolíckych spolkov tým cieľom, žeby vplyvom svojim snažili sa prekaziť rozdrobenie sil katolíckych. Ku návrhu tomuto ohlásil sa dr. Alexander Giesswein, po čom ho shromaždenie prijalo. — Nasledujúci návrh bol o

Sriadení Jednoty katolíckeho Iudu.

Dr. Julius Glattfelder dokázal k odôvodneniu svojho návrhu, že Jednota Katolíckych Spolkov tým úspešnejšie môže účinkovať, čím v širšie vrstvy spoločenstva sa rozprestiera toto účinkovanie. Toto ale docieľiť dá sa iba sriadením Jednoty katolíckeho Iudu. V takto sriadenej Jednote každý člen Iudu účinnú účasť môže brať na veľkom diele kresťanskej organizácie. Keď ku tomuto prehovorili dr. Alexander Giesswein, Michal Ambach, Ján

Zlinszky a Ján Frey, návrh bol prijatý. — Po tomto prišiel rad na návrh o

Iudových missiach.

L. Árpád Várady odôvodnil vtípnou rečou potrebnosť založenia spolkov k vydržavaniu Iudových missií. Dľa predloženého návrhu kresťanský život verejný obnoviť možno len tak, keď život hmotný usporiada sa na základe mravnom. Neúspešnosť doterajších snáh našich väzí v tom, že v Iude nieto oduševneného života. Svrchovaný čas je ku zakladaniu spolkov k vydržavaniu Iudových missií. Takéto spolky sriaďovať treba po jednotlivých biskupstvách s pomocou svetských kňazov a reholníkov. Valné shromaždenie Jednoty celým vlyvom svojim naliehať má na tom, aby spolky Iudových missií všestranne založené byly. Návrh tento prijatý bol jednohlasne. — Valné shromaždenie na to pretrhnuté bolo do poludnia.

Popoludní.

Správca Jednoty Karol Szentiványi oznámil, že valnému shromaždeniu telegrafické prízvuky poslali: Imrich Bende, biskup nitriansky; Wolfgang Radnay, biskup baňsko-bystrický; gróf Julius Zichy, biskup päťkostolský a vysvätený biskup Jozef Német. — K pojednávaniu potom prišli nasledujúce návrhy:

Banky Jednoty.

Návrh dra Štefana Molnára o potrebnosti založenia peňažného ústavu alebo banky Jednoty; ku tomuto návrhu ohlásil sa gróf Ferdinand Zichy a v odôvodnenej reči dokázal, že v prvom rade na to máme váhu klásť, aby svet navrátil sa k náboženstvu. Náboženstvo tvorí má ten základ, na ktorom stavať treba. Predložený návrh prijatý bol s doplnujúcimi opravami.

Ochrana mravov.

Návrh dra Antona Szuszay, farára z Dobsíny, prijatý bol jednohlasne.

Katolícke shromaždenia po vidiekoch.

Krásne odôvodnený návrh rytiera Ludvika Mattyasovszkého prijatý bol jednohlasne.

Predaj katolíckej spisby.

Štefan Haller, tajomník Jednoty predniesol k odôvodneniu svojho návrhu, že cieľom rozširovania katolíckej spisby, predovšetkým katolíckych časopisov, najúspešnej a najviaczej pôsobiť môžu duchovní, organisti, poštári a katolícke spolky. Patričný návrh prijatý bol jednohlasne.

Odborný časopis Jednoty.

Návrh predniesol opät-farár Karol Kánter a prijatý bol bez zmeny jednohlasne.

Otázka robotnícka.

Dr. Alexander Giesswein predložil návrh o potrebnosti robotníckych odborných organizácií. Ku tomuto ná-

vrhu prehovorili: gróf Ferdinand Zichy, Peter Streicher, dr. Alexander Ernszt. — Podaný návrh prijatý bol s premenami.

Domový priemysel.

O vývine a rozširovaní domového priemyslu predostrel návrh správca Jednoty Karol Szentiványi a tento bez zmeny prijatý bol jednohlasne.

Otázka vystažovalstva.

Gróf Peter Vay, protonotár apoštolský, ako zkusený znalec tejto otázky, predostrel návrh, ktorý prijatý bol jednohlasne.

Malý priemysel.

Cieľom zveladenia malého priemyslu a do života uvedenia zaniklých cechov — na kresťanskom základe — predostrel návrh dr. Tomáš Reichardt, ktorý podporoval dr. Štefan Molnár a podaný návrh prijatý bol valným shromážením.

Spolky Tovaryšské.

Dr. Karol Erdósi, predseda Krajinského Spolku Tovaryšského, predložil návrh, aby Jednota cieľom rozširovania Katolíckych Spolkov Tovaryšských podporovala vydržiavať sa majúce jubiléum Krajinského Spolku Tovaryšského. Návrh bol jednohlasne prijatý.

Poistenie kostolov.

Ján Zlinszky odporúča v predložennom návrhu, aby poisťovanie kostolov prevádzalo sa cestou spoluúčinkovania Jednoty, k rozto zahatíť sa môže zkaznosný vplyv nekresťanských poisťujúcich spolkov a spolu ku cieľom Jednoty kresťanským, základ položil sa môže k obrovskému kapitálu.

Úverkové Spolky.

Dr. Štefan Mócsy navrhol, aby Jednota požiadala Stredisko Kresťanských Spolkov, aby krom potravných spolkov rozširovala aj spolky úverkové.

Záležitosti hospodárske.

Správca Jednoty Karol Szentiványi podal návrh ku sriadovaniu hospodárskych spolkov. Návrh prijatý bol jednohlasne.

Spolky miernosti.

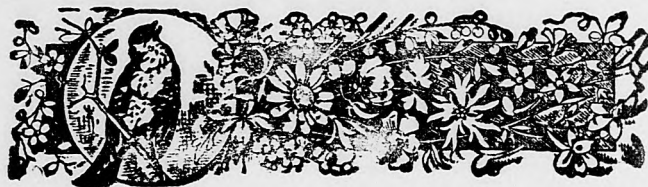
Georg Szabó vyzíva pozornosť na tie hrozné zkazy, aké zapríčiňuje v kruhoch ľudu alkoholizmus. Ku prekazeniu tohoto spoločenského nešťastia navrhuje, aby nemierne požívanie liehových nápojov prekazené bolo cestou zákona a zo stránky Jednoty zakladaním spolkov miernosti.

Katolícky Spolok k ochrane ženského pohlavia.

Ku mravnej a hmotnej obrane a podpore ženského pohlavia navrhuje sa založenie napomocného katolíckeho

spolku. Posledný návrh tento prijatý bol s oduševnením jednohlasne.

S týmto zakončili sa pojednávania predmetov prvého dňa valného shromáženia Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. Ďalšie zprávy o pamätných zasadnutiach týchto podáme v nasledujúcom čísle.

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

V nedeľu dňa 20. mája večer o 6. hodine shromáždili sa skoro všetci vyvolení ablegáti kresťanskej ľudovej strany snemovej vo vlastnom kruhu ku porade. Gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa zahájil poradu a k vedeniu zápisnice požiadala ablegáta Edmunda Beniczkyho.

Na návrh ablegáta a pápežského praeláta Jána Molnára za predsedu kresťanskej ľud. strany jednohlasne bol vyvolený gróf *Aladár Zichy*, minister okolo osobnosti kráľa. Za podpredsedu kresťanskej ľudovej strany vyvolený bol tiež jednohlasne *Štefan Rakovszky*. Za zápisníkov vyvolení boli hlasovaním: *Béla Nyáry* a *Edmund Beniczky*. Za major domusa *Karol Hencz*.

Ako vonkajší údovia prijatí sú do kresťanskej ľudovej strany: Jozef Gerely, redaktor (Budapešť); Julius Koronghy, veľkostatkár (Nagymutnik); dr. Štefan Vargay, pravotár (Budapešť); dr. Imrich Borsiczky (Duna-Adony); Aladár Telkes (Budapešť); dr. Kornél Ábrányi najmladší (Budapešť); Béla Berzeviczy (Ipolyság); dr. Ernest Mauks (Szeged).

K prevedeniu kandidácií do výborov snemu vyvolení sú: gróf Aladár Zichy, Štefan Rakovszky, Franc Buzáth a Alexander Ernszt.

V pondelok večer pokračovalo sa v porade pod predsedníctvom grófa Aladára Zichyho a pojednávalo sa o záležitostiach kresťanskej ľudovej strany. Večer o 8 mej navštívil kruh horvatský minister Gejza Josipovich a rozhováral sa za dlhší čas s prítomnými tam ablegátmi.

Gróf Aladár Zichy a jeho voličia.

Vo štvrtok dňa 17. mája prišlo do kruhu kresťanskej ľudovej strany 120 voličov z Veľkej Kaniže, aby odovzdali vyslanecký mandát svojmu ablegátovi. Ku tejto slávnosti prišli do kruhu kresťanskej ľudovej strany ministri: dr. Alexander Wekerle a Ignác Darányi; zo stránky ablegátov prítomní boli nasledovní: praelát Ján Molnár, Franc Buzáth, gróf Gejza Majláth, dr. Alexander Ernszt, Mikuláš Zboray, Franc Darányi, Karol Hencz, Alexander Simonyi-Semadam, Edmund Beniczky, barón Ivor Kaas a mnohí iní. Po odovzdaní mandátu dal gróf

Aladár Zichy svojim voličom obed v hoteli Hungania, na ktorom prítomní boli aj ministri.

Gróf Ferdinand Zichy tavernicus.

Jeho veličenstvo kráľ za najvyššieho tovarníka, tavernikusa vymenoval vodcu kresťanskej ľudovej strany grófa Ferdinanda Zichyho. V rade krajinských zástavníkov je toto štvrté miesto. Po palatínovi, krajinskom rychtárovi (judex curiae) a po horvatskom bánovi nasleduje krajinský barón (tavernikus), ktorý má právo niesť apoštolský kríž pred kráľom. Z príležitosti tohoto najvyššieho vyznačenia kresťanská ľudová strana s hlučnými ováciami oslavovala v nedeľu svojho o kresťanstvo krajiny a blaho ľudu veľazaslúženého vodcu.

Noví ablegáti kresťanskej ľudovej strany.

Okres volebný Bácsóváros dňa 17. mája vyvolil za ablegáta kresťanskej ľudovej strany dr. Štefana Adamovicha. — V Novej Bani dňa 19. mája vyvolený je bývalý ablegát kresťanskej ľudovej strany dr. Karol Wildfeuer jednodhlasne.

Posvätenie a odhalenie sochy sv. Štefana kráľa.

Veľká slávnosť odbavovala sa v pondelok dňa 21. mája v korunovačnom chráme Mateja kráľa v Budíne. O pol deviatej slúžil pápežský praelát a farár kostola dr. Anton Nemes hrubú sv. omšu. Na omši boli prítomní: gróf Albert Apponyi, gróf Aladár Zichy, gróf Jozef Majláth, praelát Ján Molnár, Štefan Rakovszky, Béla Rakovszky a mnoho iných hodnostárov a ľudu. Po svätej omši odbavilo sa posvätenie sochy. O jednej hodine za prítomnosti jeho veličenstva kráľa a celého dvoru kráľovského bola socha odhalená a ministerpredseda dr. Alexander Wekerle odvdal ju ochrane predstavenstva hlavného a sídelného mesta.

KRAJINSKÝ SNEM.

Prvé zasadnutie snemu vyslancov.

V pondelok dňa 21. mája shromáždili sa krajinskí vyslancovia po prvé v snemovni. O 10. hodine major domus Ján Tóth zacengal a vyslancovia zaujali vyznačené si miesta. Potom vyzval najstaršieho dľa veku vyslanca Jozefa Madarásza, aby prevzal predsedníctvo. Madarász predsedníctvo neprijal, prečo major domus vyzval od Madarásza o niečo mladšieho Štefana Szappanosa kn predsedovaniu. Szappanos vyjdúc na predsednícky stolec krátkou rečou zahájil shromaždenie a vyzval šesť podľa veku najmladších vyslancov, aby zaujali miesta zapisníkov. Jedon zo zapisníkov prečítal najvyšší rukopis kráľa o vymenovaní vlády. Major domus voviedol zatým členov vlády do snemovne, ktorých vyslanci s hlučným potleskom prijali. Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle na to oznámil, že jeho veličenstvo kráľ v utorok zahájí krajinský snem trónnou rečou v budínskom zámku. Najbližšie zasadnutie bolo vo stredu.

O 11. hodine držala prvé zasadnutie snemovňa veľmožov pod predsedníctvom grófa Ferdinanda Zichyho.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Po tomto zase bolo dobre. Nastal poriadok, aj Katka počala byť veselšou.

Ale veď aj mohla byť. Tí dvaja všetko jej dovolili, len aby neboly zvady a hnevy. Ale predsa starý nemohol sa zdržať, keď voľačo nestalo sa tak, ako sa to malo stať. Lenže Katka nepopustila zo svojho. Ona je gazdinou. Nikto jej nerozkáže. Tak bude robiť, ako ona chce. Nikoho neposlúchla.

Starému Cedákovi sa to nebárs páčilo. Predtým on rozkazoval, on bol pánom v dome a teraz musí čušať.

— Počúvaš Katka, — hovoril jej Cedák — so mnou nevyprávaj tak, ako s chlapčiskom. Čo si ty myslíš, že aj ja ťa musím poslúchať?

— Keď sa vám nelúbi, choďte kade ľahšie. Aj tak ste mi len v ceste. Máte komoru, čušte a klačte v nej, — papulovala Katka.

Chudáčisko, nevedel to ďalej počúvať. Šiel do komory a bil si hlavu o stenu, pričom hovoril sám sebe:

— Oh ja somár starý, prečo som bránil Jožkovi, aby si vzal to druhé dievča! Ale takúto strigu som mu zavesil na krky. Veď ma tá čoskoro zo sveta znesie. Či to nenie trest boží?

A ešte nebol koniec. To horšie ešte len potom nasledovalo. Zo dňa na deň cítil starý Cedák, že je nepotrebným tovarom v dome. Viac prežrel grobianstva, ako chleba. Už aj Jožko nebol takým ako predtým. Nezastal ho viac, keď mu nevesta ubližovala. Veď aj jemu sa ujde z toho hodná porcia. Preto sa necítil dobre doma, ale vysedáva v krčme. Tam má pokoj od zlej ženy. Čo tam po gazdovstve. Nech čert vezme všetko. Čo je hoden taký život? Dokiaľ má voľačo, bude piť a potom... Už má všetkého dost.

Raz, keď sa mu otec ponosoval, čo všetko musí od Katky prežreť, to mu odpovedal:

— Vy ste príčina všetkému!

— Ale ja, Jožko? — pýtal sa otec. — Veď som vám nenie v ceste. Všetko som vám dal. Nemiešam sa vám do ničoho.

— Oba sme nešťastliví, — pokračoval Jožko — ale len pre vás. Vy ste chceli, aby som si vzal tohoto diabla pekelného a nie to dobré dievča, ktoré vám nikdy neublížilo. Vy sám ste to vyfiglovali, aby Rozálka nemohla byť mojou. Lutujem vás, ale spomôcť vám nemôžem. A môj život čo je hoden? Verte mi, zunoval som všetko a s radosťou by vital smrf. Prinútený som chodiť do

krčmy, lebo tento dom je opravdovým peklom pre mňa. Vy ste ma spravili nešťastlivým. Starý Strela zradil mi, k čomu ste ho nahovorili. Sami ste si príčina, tak neponosujte sa. Berte to za trest boží.

Otec nepovedal ani slova. Sklonil hlavu a tak sa cítil, ako keby mu ostrým nožom pichali do srdca. Každé slovo Jožkovo nová a nová rana. A predsa mal pravdu. Áno, nemá sa prečo ponosovať. On porúcal blaženost syna svojho. Ako si postla!, tak musí ležať. Trpel bez slova a veru nebolo mu k vydržaniu s nevestou. Jedon raz to mu povedala:

— Ba na čo je na svete takýto starý darebák? Nerobí nič, len čo žerie.

— Tak? Už mi aj život závidíš? — pýtal sa otec. — Nebudem ti v ceste, ale nech fa tak Boh žehná, ako si zachodila so mnou. Bodaj si bola nešťastlivejšou, aký som ja pre teba.

A ako povedal, tak aj urobil.

Jedon deň zmiznul. Nikto nevedel o ňom, kde sa podel, len Jožko šípil, prečo zutekal otec. Nemohol ďalej vydržať bezbožnosť a surovosť jeho ženy. Lutoval svojho otca a robil si výčitky, že prečo ho nebránil oproti žene svojej. Predsa mu je otcem, ináč mal s ním zachodiť.

— Ale, veď aj mňa spravil nešťastlivým, — vzdychol Jožko.

A ponevác choval sa oproti nemu s láskou synovskou, hľadal otca po celom okolí, ale nič sa nedozvedel o ňom.

V rozhorčenosti svojej počal výčitky robiť žene, že ona zniesla zo sveta starého.

Tá ale len plecom mrdla a nepovedala nič. Čo ona dbá. Nech krky láme tam kde je.

Od toho času diabol sa ubytoval v ich dome a nebolo koneca-kraja zvadám a bitkám, kdežto pred oltárom sľúbili, že budú sa verne milovať. Na toľko to šlo medzi nimi, že Katka jedon deň domov ušla.

Rodičia a príbuzní chceli ich pomeriť, ale darmo. Mnoho je takých pobitých hrncov, ktoré nemožno odrotovať. Takýto hrniec bol aj život týchto dvoch manželov.

Jožko už len raz videl svoju Katku. Ochorela a bola veľmi nemocná, tak jej rodičia zavolali ho k nej. Navštívil ju a na smrteľnej posteli odpustil jej všetky viny. O pár dní odprevadil ju na večný odpočinok.

Zostal vdovcom. Nemal nikoho na celom svete. Nie div, že v opustenosti svojej často myslel na Rozálku.

Chudera, ešte vždy bola dievkou. Filip dávno prišiel domov z vojančiny, ale ani čuť nechcel o tom, aby si ju vzal za ženu. Z Jožkovho srdca ešte nevymrela starodávna láska, tak podobne ani Rozáľkyno srdce sa nevyhojilo. Hej, keby mu odpustila! Veď nestalo sa to z jeho vôle. Ako by ju miloval! Ako by im bolo dobre! Ale Rozáľka vyhybovala Jožkovi. Ale ten toľko mudroval, až sa mu podarilo stretnúť sa s ňou.

Bolo to večer, keď niesla batch trávy pre kravu. Robotníci už dávno boli doma, ona opozdila sa voláko.

Kto opíše prekvapenie Jožkovo, keď sa z očí do očí videl s Rozáľkou. Od dávna vymýšľal, čo jej všeličo

povie, keď sa stretne s ňou a tu ho máš, ako čo by mu bol jazyk zdrevenel. Ale aj dievča bolo nemile dojaté.

Jožko chytil jej ruku a len toľko povedal:

— Odpusť mi. Nechcel som ťa obraziť. Boh mi je svedkom, že nie!

Tá nopovedala ani slova, ale dala sa do plaču a plakali oba. S tým zabudli na súžby a zase boli svoji.

O pol roka zadržali na svadbu v tichosti a našli, čo boli ztratili: úplnú blaženost.

Práve v deň svadby prišiel k ním do domu jedon šedivý a opustený starec. Jožko zaraz ho poznal.

— Vitajte otec! Dobre ste prišli, tešte sa s nami, ale najprv požehnajte nás, — hovoril Jožko.

— Nech vás Boh požehná, deti moje. Prosím vás, odpustite mi.

Odpustili starému a žili blažene.

Fatranský.

CHÝRNIK.

Kráľ na odhalení sochy sv. Štefana. Dňa 21-ho mája odhalili sochu sv. Štefana, prvého kráľa uhorského, ktorá je postavená v Budíne medzi Matiašovým chrámom a tak zvanou Halászbásfou. Na odhalení prítomný bol aj jeho veličenstvo kráľ, ktorý dňa 20. mája prišiel do hlavného mesta. Pozvánky na odhalenie rozposielalo ministerské predsedníctvo.

Grófka Lónyayčka u kráľa. Z Viedne oznamujú, že manželka grófa Eleméra Lónyayho minulého týždňa prišla z Prešporoku do Viedne. Hneď po svojom príchode zaviezla sa do Burgu, kde ju kráľ prijal na osobitnom výsluchu. Po audiencii grófka Lónyayčka odcestovala späť do Prešporoku.

Zdravotný stav Franca Kossutha. Minister obchodu Franc Kossuth, ktorý bol nemocný, už sa z nemoce svojej zotavil.

Prosba v kráľovom koči. Z Viedne sdeľujú, že dňa 17. mája ráno, keď sa kráľ viezol zo Schönbrunnu do Burgu, neďaleko Rudolfsheimu jeden mladý mrzák hodil sa pred kráľov koč. Kočič mal práve len toľko času, že kone rýchle pristavil. Mladík chcel odovzdať jeho veličenstvu prosbu. Kráľ prijal prosbu a priateľsky pokynul a potom dal sa viezť ďalej. Mladíka zaviedli na políciu, kde zistili, že sa volá Blažej Barnás, má 30 rokov a pochádza z Uhorska. Barnás pred niekoľkými rokami pracoval v jednej farike, kde mu jedon stroj odtrhol jedno rameno a odtedy zápasí s biedou. Ponevác sa vyskytlo podozrenie, že mladík od ustavičnej biedy zmiatol sa na rozum, zaviezli ho do ústavu pre choromyseľných.

Zmeravenie väzov. Z Ruhr-Essenu sdeľujú, že tam a na okolí sa veľmi rýchle šíri meningitis. V posledných dvoch týždňoch zomrelo na zmeravenie šije 97 ľudí.

Výstraha pre vysťahovalcov. Ministerstvo vnútra vydalo nasledovný oznam: Istý, údajne viedeňsky, agent v poslednom čase verbuje vysťahovalcov do Queenslandu (Austrália). Poneváž tamojšie podnebie Európan sotva vstave zniesť, preto tamojší osadníci svoje role dali obrá-

Lapený šudier. Policia v Leviciach zatkla minulé dni jedného nebezpečného svindlera, ktorý páchal klamstvá aj v hlavnom meste. Šudier tento volá sa Béla Wildenauer. Svoje klamstvá páchal veľmi prefikáňým spôsobom. Kdekoľvek chodil, hovoril, že on je vraj dr. Izor

Mali mudrci pred milosrdnou sestrou.

bat Činanom a domorodecom australských ostrovov. Časom tam robotnícky ľud upadol takmer do otroctva, čomu však následkom energičného zakročenia bol koniec učinený. Farmeri prinútení sú robotnícku silu nahradiť a preto v Európe verbujú vysťahovalcov. Upozorňujeme každého, aby sa vysťahovaleckým agentom nedal sviesť, lebo aj vysťahovalcov ľahko môže stihnúť taký osud, ako čínskych a domorodých robotníkov.

Lerner, rumunský pravotár a že ho počas prenasledovania židov vyhнали. Béla Wildenauer chodil zväčša po Horniakoch a zbieral milodary a takýmto spôsobom vysúdil od ľahkoveriacich ľudí veľký obnos peňazí, ktorý sa páči na viac tisíc korún. Minulé dni konečne podarilo sa policii chytiť tohoto šudiera a posadiť do chládku. Wildenauer páchal klamstvá aj v hlavnom meste, asice riadne pri konských dostihoch.

Nemilosrdní bitkáři. Z Liptovského Hrádku píšú, že dňa 10. mája prišiel do Liptovského Hrádku jeden pltník z Likavky, menom Jozef Otepka, ktorý je zamestnaný u firmy Glesinger. Pltník potreboval na Glesingerovskú plť veslo a preto šiel ku jednej hrbe klátového dreva, aby si tam vybral veslo, no istý Ján Choma, ktorý drevo sortiroval, nechcel mu veslo dať, z čoho povstala bitka. Choma vylepil Otepkovi dve zauchá, no Otepka bol silnejší, na čo jeho protivník zavolať si na pomoc Vážtanov, ktorí tam drevo ukladali. Títo ochotne poslúchli Chomu a Otepku kôlami tak zbili, že tento krvou zaliaty a bez povedomia padol na zem a ostal tam ležať, kým neprišla lekárska pomoc. Keď lekár oslovil niekoľko Likavčanov, aby ťažko raneného Otepku odniesli na lepšie miesto, títo odopreli lekárovi pomoc. Nepoukazuje na kresťanskú lásku, keď ľudia svojho spolublížneho vstave sú nechať na ceste zahnúť.

Čínski hostia v Budapešti. Odkedy Japonsko na stúpilo na cestu moderného vývinu, japonskí mladíci vždy vo väčšom počte navštevujú vysoké školy veľkých európejských miest. Často sa stáva, že sa japonskí učenci a odborníci vôbec vydajú na študijnú cestu do Európy, aby tu niektoré moderné ustanovizne, učebné a vedecké ústavy navštívili a čo za cieľuprimerané a výhodné uznajú, to potom v Japonsku udomácnili. Príklad Japoncov nasledujú aj obyvatelia nebeskej ríše. Teraz je totiž na takejto študijnej ceste viac Čiňanov, ktorí pod vodcovstvom vicekráľa Taj-Hung-Hi navštívili Londýn, Paríž, Berlín, Viedeň a dňa 17. mája prišli aj do Budapešti. V sprievode vicekráľa je štátny sekretár Taj a minister výučby Tuan-Tang, generál San a viac vyšších úradníkov. Z poverenia ministra obchodu uvítal čínskych hosťov na nádraží štátny sekretár Szterényi. Popoludní o 4. hod. boli čínski hostia na poklone u ministerpredsedu Wekerleho. Ku večeru bol na Margitinom ostrove obed na počtu čínskych hosťov, počas ktorého Čiňanov v mene uhorskej vlády pozdravil minister orby Ignác Darányi.

Búrka v hlavnom meste. V hlavnom meste, kde už od viac dní prší, bola dňa 16. mája popoludní a večer silná búrka, ustavične sa blískalo a hrmelo. Popoludní asi o 5. hodine uderil aj hrom, ktorý nebezpečne popálil 65-ročného starca Pavla Sáríka, ktorý teraz v Rochusovej nemocnici zápasí so smrťou. Nešťastný človek šiel na cintorín pri Kerepešskej ceste, kde je jeho syn strážnikom. Ponevác veľmi pršalo, starec postál pred Kossuthovým mausoleumom, ale sotva tam stál za pár minút, keď do mausoleuma uderil hrom a shodil s neho pár tehál. Sárík stál pri jednom stípe, po ktorom sbehla iskra a na-

tolko popálila Sáríka, že tento bez povedomia ostal tam ležať, kým ho nenašli. Zavolali dobrovoľných ochrancov, ktorí rany Sáríka obviazali a zaviezli ho do Rochusovej nemocnice.

Posúdení vystahovaleckí agenti. Z Levoče píšú, že vrchnosti už od dávnejšieho času spozorovali, že zo severných strán spišskej stolice so dňa na deň viac ľudí sa vystahuje do Ameriky. Zaviedly vyšetrovanie a tu vysvitlo, že v stolici chodia vystahovaleckí agenti. Dvoch agentov, asice Vilhelma Schmidta z obce Ruskin a Jána Mücka z obce Ménhárd postavili aj pred súd. Schmidta odsúdili na 15 mesiacov a Mücka na 5 mesiacov do žalára a krem toho odsúdili oboch agentov aj na značnú peňažnú pokutu. Výrok potvrdil i minister vnútorných záležitostí. Ján Mück na to zadal ku jeho veličenstvu kráľovi prosbu, v ktorej prosil, aby jeho trest zmenený bol na peňažnú pokutu, ale táto jeho žiadosť nebola splnená.

Falošné peniaze v cintore. V cintoríne obci Bersi (stolica zemplínska) našli v jednej flaši 49 falošných 50-korunových bankoviek. V záhadnej záležitosti vedie žandarméria vyšetrovanie.

Ohne. V obci Palocsa (stolica šarišská) z neznámej príčiny vypukol oheň, ktorý spustošil synagogu a viac domov. Aj katolícky kostol sa už chytil, ale na šťastie zo susedných obcí prišla pomoc a tak podarilo sa kostol pred ohňom zachrániť. — Zo Zomboru oznamujú, že v parnom mlyne «Korona» minulé dni večer vypukol oheň, ktorému celá štvorposchodná budova padla v obeť. Zhorely aj všetky magaziny, v ktorých nakopené bolo mnoho múky a zbožia. Susedné budovy sa podarilo zachrániť od nebezpečenstva.

Pozvanie. Pešťbudínsky Kat. Del. Kruh usporiada dňa 3. júna roku 1906. vo svätodušnú nedeľu v miestnostiach p. Poósa (VIII. Vig-ulica 18. a Bérkocsis-ulica na rohu) divadelné predstavenie (Zalúbený mládenec) s tanečnou zábavou, na ktorú úctive povolávame s týmto všetkých známych a priateľov. Riaditeľstvo. Zatiaok o 7. hodine večer. Vstupné pre mužských 1 koruna, pre ženské 80 hal.

Púť na milostné miesto Maria-Remete. Dňa 4-ho júna v pondelok svätodušný o 6. hodine ráno po svätej omši pohne sa púť z chrámu vel. otcov Karmelitov v Angyalfölde na milostné miesto Maria-Remete, kde slúži sa sv. omša za pútnikov a držať sa bude slovenská kázeň. Budapešťianskych Slovákov prosíme, aby sa v čim väčšom počte zúčastnili na tejto pobožnosti. Jozef Pész, spevár.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v častiach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂ % tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcelovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštne vysvetlenia podávame zdarma.

Púť do Maria-Remete. Dávame na známosť cteným bratom a sestrám, že «Budapešiansky Katolícky Delnícky Kruh» usporiada dňa 10-ho júna z jozefovského chrámu púť na milostné miesto Mária-Remete za Budínom. Processia pohne sa z chrámu jozefovského o pol 7-mej hodine ráno. Na milostnom mieste bude sv. omša a kázeň slovenská, popoludní litánie. Púť bude sprevádzať známy kazateľ slovenský. Jak by však dňa 10. júna bolo nepriaznivé počasie, tak púť odbyvať sa bude v nasledujúcu nedeľu. *Riaditeľstvo.*

HOSPODÁRSTVO.

O pomocných spolkoch.

Z prednášky Michala Róthy, tit. kanonika a kis-lódskeho dekana dňa 27. júna r. 1905. vo Veszpríme držanej.

(Pokračovanie.)

Najsnadnejšie otvoríme sklep s pomocou úverkového spolku, pravda len pri malých útratách obchodných, keď za dovoz tovaru zo železnice a za rozličné dopisy nič nežiadame. Pritom musíme byť na tom, aby sme obecenstvo s poriadnym tovarom dobre vyslúžili a s tým obrat zväčšili. V našom sklepe učiní to 24—25 tisíc korún ročite. Dáme aj na bôrg, lenže dlžoba za rok musí sa vyrovnáť. Z každého odpredaju dáme assignácie, ktoré pri zostavení obchodnej váhy pozberáme a z týchto vieme, kto koľko utŕžil. Usilovných odberateľov zvykli sme obdarit takým spôsobom, že zo stajaceho tovaru vyberieme istú mieru v hodnote 2—300 korún (závisí to od čistého chosnu) a to potom medzi nich podelíme. A takto z tovaru nášho nič sa nepokazi a aj dary dávame.

Hľa, toto je krátky životopis našich dvoch pomocných spolkov. Keď porovnáam včulajšie pomery mojej obce s dávnejšími, mám veľkú príčinu vzdávať chválu všemohúcemu Bohu, že požehnal namáhanie naše a pomocné spolky kis-lódske. Veď Boh láskavý takrečeno dýchol na naše okolie a ono od toho dychu znovu sa narodilo. Keď si pomyslím, koľkým bedárom som vytrhol z ruky zobráčku palicu a priviedol ich k poriadnemu životu, keď si pomyslím, že koľkých som oslobodil, ktorí topili sa v dlžobe, koľkých som odučil od korheľstva, koľkých som povzbudil k usilovnej práci a k šanobe; koľkým som dal spôsob, aby si svoj malý majetok rozšírili, k nemu nový prikúpili, aby sa takto udržiac v domovine svojej, nemuseli blúdiť po cudzom svete, hovorím, keď si všetko toto pred oči predstavím, každý mi uverí, že spolok je veľká sila, veľké dobrodenie pre ľud chudobný. Veď ako som spomenul, náš sklep je ešte len slabé diela a už ako dobre pomáha ľudu, lebo nederie, nešvindluje, nepredáva podlý tovar, nemá falošnú mieru, neide o veľký zárobok, ale prejavuje kresťanskú lásku ešte aj pri tom najmen-

šom odpredaji. Aký to sladký pocit, že ten dom, kde predtým nepriateľ žid sa upelešil, aby vyžieral úbohých kresťanov, je teraz náš a ja som v ňom správcom! Pomocníkom mojím je v ňom jedon statočný kupec — kresťan, — ktorého v službe ten istý cit vedie, ktorý aj mňa, tak aj toto musím držať za vývin. Netajím, že ma to stálo veľkú prácu, ale vidím ovocie ťažkej práce mojej; vidím ten dobrobyt, ktorého základ položil som pre celé okolie; vidím, že ľud môj, ktorý jednú omdlieval, znovu sa narodil, a toto je odmena moja. Prajem ju každému spolubratovi môjmu. Veď nenie vznešenejšieho povolania, ako účinkovať za dobrobyt kresťanov. Veď aký strašný život má kňaz v stred biedneho a ztročeného ľudu? Chudobný a v židovských rukách nachodiaci sa ľud aj mravy má chudobné. Tam všetko upáda, viera, rodinné blaho, statočnosť a šlachetnosť duše. Hoc by nebol na svete takýto ľud! Ale otvorte preň pomocné spolky a uvidíte, ako sa zmení v celej jeho bytnosti.

Prečo by ja nebol pri kňazských povinnostiach mojich správcom, kupcom, pokladníkom, furmanom, skladníkom, slovom všeličím, veď mal som pred očima Toho, ktorý tiež bol všetkým celému svetu, aby ho vykúpil a spasil.

Zo skúsenosti tvrdím, že je to čistá pravda, keď hlásame: veľká sila sa nachodí v sjednotení a že pomocné spolky sú prameňom blabobytu kresťanov.

Spájajte sa teda priatelia moji k hocakému šlachetnému cieľu! Keď sa spojíte k vzdelávaniu ľudu, to jest keď sriadite čítacie spolky, dobre robíte; keď sriadite pomocné spolky k blahobytu ľudu, lepšie robíte; ale najlepšie robíte, keď vás vedú v tom oba ciele. Veď už dost pustošil liberalizmus. Vidíme, čo zostalo po ňom. Nemravnosť a zobrácka palica. My musíme znovu vybudovať to, čo liberalizmus znivočil. Ale nie tak, ako to robia nepriatelia kresťanstva: freimaureri, ktorí v tajnom úkryte pracujú, aby čím skôr zničili kresťanstvo. My v mene Ježišovom musíme sa dať do práce. Jeho nekonečná láska musí nás viesť: obnoviť všetko v ňom. Toto musí cítiť každý jedon priateľ ľudu. So spoločnou silou musíme zložiť pevný základ duševnej a hmotnej spásy ľudu kresťanského. Dielo naše nech je silné stavisko, ktorému neublíži žiadna sila nepriateľská. V ňom dostane ľud kresťanský — bez rozdielu reči materinskej — to povedomie, že k sebe patrí a že vlast táto je jeho spoločnou matkou. Toto je najpálčivejšia sociálna otázka. Komu dal teda Boh dve pracovité ruky, nech ich nestrčí do vachku a nech nezaháľá. Kto má zdravý rozum a srdce a medzi ľuďom účinkuje, ten nech je apoštolom. Nech je preplnený mužskou silou, pracovitosťou, trpezlivosťou, horlivosťou, vytrvanlivosťou, statočnosťou a svedomitosťou, kresťanskou vierou, kresťanskou nádejou a kresťanskou láskou.

Hore sa teda a s chuťou do práce!

(Dokončenie nasleduje.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

DOPISY.

Leszete.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Dovoľte, aby ct. čitatelia nášho milého «Kreštana» opäť dačo počuli z našej skromnej dedinky, preto úctive vás prosím, ráčte byť tak láskavý a jestli za dobré držíte, uverejnite tieto moje riadky.

Volebné pohyby v našom novomestskom okrese boli z počiatku takmer celkom tiché. Vyslúžení liberáli sopiaľi sily svoje ešte raz a úfame aj naposledy, aby masné hrnce svoje od záhuby ochránili, a silou-mocou vynasnažovali sa bývalého vyslanca za kandidáta vyhlásiť. Odpor proti tomuto návrhu ale tak veľký bol, že zarmúteným srdcom zavinuli zástavu. Stredný výhor koalície odporúčal nášmu okresu dr. Aladára Markhóta s programom Andrásyho, čo sa našim milým liberálom dokonca nepáčilo. Keď nás už len pár dní lúčilo od voľby, zhodili zo seba starý a už obsúchaný kepeň liberálny a obliekli sa do rúcha 48-ho. (Jak podivuhodná premena). Takto ozbrojení hľadali vodcu, ale len takého, ktorého vaček je nie prázdny. A takého aj našli. V susednom vrbovskom okrese bol tenkrát vystúpil istý Arnolt Schubert, apatekár z Budapešte. Syn vyvoleného národa. Tomuto panáčkovi jakosi nekvitly kvietky nádeje vo Vrbovom, preto preniesol sídlo svoje do Nového Mesta, kde ho s najväčšou radosťou prijali a uistili ho priaznivými výhladami, na čo rozvynul zástavu stránky neodvislých a otvoril vaček.

V nedeľu dňa 29. apríla popoludnia začal navštevovať obce novomestského volebného okresu. Prvá stácia bola obec naša Leszete. U nás priam v ten deň boli hody; zväčšif čhejúc počet hodárov, asi na 15. vozoch vtiahol okolo kostola do dediny. Ľud priam v tom okamžení po popoludňajších službách božích vychádzal von z kostola a len ruka Pána zachránila nás od veľkého nebezpečenstva; lebo ľud slyšiac oduševnené viskanie nových 48-ich hazafikov, prestrašený valil sa von z kostola temer bez rozumu, mysliac, že kdesi horí. Utešený pohľad poskytoval tento slávny sprievod. Na prvom koči viezol sa kandidát s predsedom novomestskej stránky neodvislých. S nimi sedel aj jeden do kňazského rúcha oblečený panák; za tymito nasledoval bezpočetný rad kočov, z ktorých na každom bolo prilepené 7—8 židov a na poslednom jeden z korytnanských občanov. Nikto sa nečudoval tomuto poslednému, pri každej voľbe preukázal on, že za jak drahý poklad drží svoje politické presvedčenie. do veľku držal sa — dľa svojho presvedčenia (šic) — pri liberálnej stránke. Ľudákom on nikdy nebol a — jestli len Pán Boh volajaký zázrak neučiní — ani nebude. Verejne sa vystatoval, že dostal peniaze, s

ktorými privrzcencov hľadal na stránku Schubertovu. Česť a chvála korytnanským občanom, ktorí preukázali, že jejich presvedčenie nenie na predaj, ako zajačia kožka alebo stará halena. Daromné bolo jeho namáhanie, sám zostal a konečne ani on nehlasoval.

No, ale poďme ďalej a vidzme, jak úctivé a priateľské privítanie obdržali vyššie spomenutí panáci. Sotva vstúpili do našej dediny, jeden rytier s krivým nosom skočil dolu z koča, vytiahol revolver na jedného pokojne idúceho občana, o ktorom si myslel, že ho s kameňom chce pozdraviť. Že sa nad týmto už i tak pobúrený ľud ešte viac rozhorčil, to ľahko sa dá rozumet. Celý zástup hrnul sa za nimi a na dolnom konci ich aj dohonili. Všeobecný strach opanoval našich hodárov. Niektorí z mládeže zvedaví boli na zástavy, že z jakej materie sú ony zhotovené a počali ich medzi sebou skúmať; ale sotva ich do znaleckých rúk svojich dostali, jednohlasne uznali, že veru by aj z pevnejšej látky mohli byť zhotovené. Vidiac toto na kočoch sediaci a strachom naplnení židáci, poskákali dolu z nich. Jednej čiastke sa podarilo uprchnuť cez zahrady a humná a na hradskej čakali kamarátov svojich. Ostatní ale utekali cez dedinu. Revolvery zase sa zjavily; zľaknuť sa ale nikto nechcel, ale aby ani sebe, ani iným nemohli s nimi uškodiť, vyňali im ich z rúk. Už-úž tak sa zdalo, že ľud zabudne na podlžnú lásku, s ktorou sa k hodárom — bárs aj nevolaným — chovať patrí, keď ukázali sa žandári. Boh vie, čo by sa bolo stalo, keby naši hodári — na láskavé ponúkание — neboli dali nohám svojim vedieť, že jak zdravé a osožné je, keď údy naše niekedy aj v rýchlejšom takte cvičíme. Jedno okamženie a povetrie bolo čisté, ale či aj inšie bolo čisté, to neviem. Na hradskej sa poshľadávali a s pamiatkou lesetických hodov tiahli zpátky do Čachtic. Že ako ich tu privítali, to oni a Čachtičania vedia; ale ako počúvame, ani tu ich neposadili za stôl.

Vedeli dobre naši kazári, že v našej obci nemajú čo hľadať; poznajú smýšľanie našich voličov a všetkých občanov, že sú tichého ducha, ale neohrození ľudáci a len predsa opovážili sa k nám pritiahnúť. Čo tu ale vlastne chceli? To zaiste nie, čo obsiahli. S jejich osobnou prítomnosťou a dotieravým držaním len to získali, že aj tí, ktorí do veľku z rozličných príčin s nimi jednu nótu hrali, odvrátili sa od nich.

Toto všetko ale neodňalo im chuť od ďalšieho pokračovania. Viac sa tu síce neukázali, ale vyvolili si iný priestor, aby mohli našich voličov do ovčince svojho privábiť. — V Novom Meste každý pondelok vydržiava sa trh; tam oni už smelší boli. S tou myslou, že na trhu nielen osípané, zbožie atď. je na predaj, opovážili sa aj na presvedčenie jednať, čo sa im aj viac-menej podarilo. Za 40 korún v terajšom čase veru slabých pár prasiec je k dostaniu, ale veľkú sviňu mohli aj za 20 korún dostať; prečo by teda prasce kupovali, keď za lacnejšiu cenu sviňa je k dostaniu. Takejto fajty ale ani v Leseticách, ani v Korytnem niet, len niektorý Častkovan drží ho a títo sa aj usilovali svoj tovar predať. Hja, kšeft je kšeft!

Výsledok neunavného kortešovania stránky Schuber-

tovej bol ten, že v Leseticách ani jeden volič sa nedal kúpiť, v Korytnom jeden a v Čachticiach asi 12, ale aj z týchto väčšia čiastka v deň voľby prešla do nášho tábora; dvaja počas hlasovania dotiahli; tu ale dalo sa im na známosť, že sú zbytoční. S ovesenými hlavami šli nazpät a odhlasovali na Schuberta.

Preto žiaden z nás nenie pyšný, že vyhnul pokúšiteľom, lebo povedomí sme, že statočnosť má väčšiu cenu, hoc bárs jak veľké poklady.

Pavel Mrňuch.

Turna.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho krátkeho dopisu v našom oblúbenom «Kresfane».

S veľkou radosťou sdeľujem vám, že v krátkom čase sme v našej obci mali nasledujúce slávnosti.

Dňa 13. mája podvečer došiel v sprievode viacerých kňazov Jeho Osvietenosť pán biskup-coadjutor, gróf *Vilhelm Batthyány*, aby na druhý deň birmovancom sviatosť posilnenia vo viere vysluhoval. K jeho účte boli vystavené 3 brány. Pri našom potravnom spolku vítal s pekne premyslenou rečou pána biskupa rychtár obce: Ján Ježík, za ktorú reč pán biskup mile ďakoval. Všeobecnú pozornosť vzbudzoval 27 metrov vysoký máj, ktorý na počtu pána biskupa turnianska mládež postavila pri chráme. Od tejto brány až po bránu, ktorá bola pri chráme našom, veriaci ľud v dvoch radoch kľačiaci, prijímal biskupské požehnanie. Pri tejto bráne v peknej reči maďarskej a to bezchybne vítal pána biskupa žiak, Štefan Horňák, ktorého pán biskup pochválil a tešil sa, že ho v tak dlhej reči vítal, čo chváli neunavnú usilovnosť miestnej učiteľky Emilie Kraichely. — Školské dietky pod vedením pána organistu Jána Šimko, Alžbety Berendek a Anny a Marie Jankovics, pekne ozdobené vo dvoch radoch stály až pri hlavnom oltáre. Pán biskup udeliac požehnanie, šiel do fary, pri ktorej tretia brána stála, pri tejto s peknou rečou vítala pána biskupa Matilda Krajcsi, doručiac mu krásnu kytku. Vo fare srdečne vítal pána biskupa miestny pán farár Andrej Šujánszky-Bucsek a kaplán Gejza Schmid.

Na druhý deň ráno o 8. hodine bola svätá omsa, po ktorej s nadšeným zápalom povedanou krásnou rečou oduševňoval miestny pán farán birmovancov, vysvetľujúc 7 darov Ducha sv. Po dojímavej kázni pán biskup 400 birmovancom udelil sviatosť birmovania. V chráme našom birmovaní boli aj birmovanci susedných farností: Selca a Soblahova.

Po udelení všeobecného biskupského požehnanja pán biskup posvätil 4 zvony, jeden z Bellej, jeden z Hámrov a dva z Opatoviec. Pri posviacke zvonov všetci kňazi boli prítomní. S radosťou spomenúť musím, že našu slávnosť svojou prítomnosťou dvíhal veľk. pán kanonik a opát z Nitry: *František Nemcsek*.

V nedeľu po obede okolo 4. hodiny odcestoval pán biskup do Tr. Teplej, odprevádzaný kňazmi a civilnými páňmi; odprevádzali ho menovite pán hlavný slúžny

Imrich Motesiczky, Titus Nemák, Imrich Nemák a úradníci panstva Ifigenie D'Harcourt.

Zaiste peknú pamiatku niesol so sebou pán biskup, lebo to srdečné vítanie, ten poriadok v milej pamäti mu zostanú. Pri obede hrala súčianska banda, ktorú predstavenstvo obce na 2 dni k väčšej oslave pána biskupa a slávnosti najalo. Spomeniem, že na biskupskom obede súčasťnilo sa 24 hostí. Občanom a farnikom to slúži k pochvale, že osvieteného pána biskupa tak slávnostne prijali.

Druhú slávnosť sme mali ešte dňa 22. apríla. Slávili sme totižto otvorenie obecnej kresťanskej krčmy a potravného spolku. K slávnemu otvoreniu súčasťnili sa: blahorodý pán hlavný slúžny Imrich Motesiczky, okresný pán notár Štefan Petrás, zverolekár Karol Gyuriss, Ján Ondrušek, prev. pán Andrej Sujánszky-Bucsek a Gejza Schmid.

Občania sijdúc sa na farskom dvore so stankovskou chýrečnou bandou s veľkou radosťou čakali, kým sa hostia sišli, potom rychtár obce privítal pána hlavného slúžneho a prosil hosťov, aby k otvoreniu krčmy a potravného spolku išť sebe nestážovali. Nato hostia v sprievode ľudu a muziky išli do miestnosti spolku.

Tu ponajprv miestnosti vysvätil miestny pán farár, potom prehovoril k ľudu o ciele kresťanskej krčmy a potravného spolku. Cieľ krčmy kresťanskej je, aby prístrešie dala počestným, aby občania tu k porade sa sišli. Keby kto mieru kresťanskej striedlivosti prestúpil, vtedy krčma pozbavená je slova vznešeného: kresťanská krčma. Musí tu panovať pokoj, tichosť ducha, svornosť a opravdová láska. Podobne oduševňoval ľud, aby si svoj potravný spolok s tichým podporovaním k rozkvetu priviedol. Všeobecnú radosť to vzbudilo, keď k ľudu prehovoril aj pán hlavný slúžny Imrich Motesiczky, ktorý pre svoju spravodlivosť a opravdovú lásku k ľudu všeobecne je v svojom okrese oblúbený.

«S radosťou sa dívam — hovoril pán slúžny — na vás, ako na ľud múdry, ktorý praktične na svojom blahobyte pracovať vie. Ja so všetkou ochotnosťou som sa usiloval, aby som žiadosti vašej vyhovel, aby prekonal to, čo potrebné vám bolo. Teším sa, že sa všetko tak podarilo. Daj Boh, aby ste si spolky vaše udržali, aby ste tu lásku k našej drahomilovanej vlasti uhorskej pestovali. Ja čo som prekonal z lásky k vám som činil, lebo kto by nemal radosť z toho, keď sa ľud zmáha?!»

Každé slovo hlavného pána slúžneho sme si hlboko zaštepili do našich srdce, lebo výlučne pánu hlavnému slúžnemu máme to ďakovať, že nám licenciou prekonal a to tak chytro, jedine z čistej lásky k nám. Viem, že jediná túžba všetkých nás bola, aby Boh dobrotivý mnohé a mnohé roky k blahobytu ľudu kresťanského pána hlavného slúžneho živil!

Potravný spolok náš takto povstal. Obec naša kúpila krčmu s intravillánom za 24 tisíc korún od Mórica Frankla, ktorý tu skoro 30 rokov krčmu mal a s plačom sa od nás lúčil, čo div nenie, lebo jako chudobný k nám prišiel a teraz jako majetný odišiel. Šťastie naše bolo, že

s pomocou pána hlavného slúžneho podarilo sa nám licenciou dostať. Spolu v jednej miestnosti je aj náš potravný spolok. Spolok má 325 účastín po 10 korún a úfame, že sa potravný spolok náš v krátkom čase zmôže. Potravného spolku predseda je Andrej Sujánszky-Bucek, farár; podpredseda Ján Ježík; údovia direktoriatu: Štefan a Ján Beták; pokladník Andrej Ježík; urbaniálny gazda Andrej Ježík; potravný spolok a krému vedie mladší Ondrej Ježík.

Od roku 1903. dňa 1. júla máme tu aj úverkový spolok. Číta 216 údov s 260 účastinami po 50 korún. Obeh úverkového spolku bol až po 31. decembra r. 1905. nasledujúci: z účastín 9463 korún, z vkladov 19.115 a posavád na požičku údom svojim dal spolok 51.673 korún. Predsedom spolku je Andrej Sujánszky-Bucek; direktoriálni údovia tí, čo pri potravnom spolku; účtovník Franc Pavlaczky.

Že obec naša tak rozkvitá, komu to máme ďakovať? Jedine a výlučne nášmu drahomilovanému miestnemu p. farárovi. On už zo Soblahova chodieval k nám, držal gazdovské prednášky a čo vtedy bola len túžba srdca našich, to včul, keď sme ho dostali za nášho duchovného pastiera, všetko uskutočnené vidíme. Nie ale len obec, lež celá farnosť, tak duševne ako hmotne zmáha sa a zveľaduje. Že máme spolky, svoju krému, to všetko jedine neunavnej činnosti a obetovavosti nášho prevel. p. farára pripísať musíme. Dajže Bože, aby každá obec a farnosť mala tak účinnivého kňaza za pastiera svojho!

Okrem pána farára aj iní majú veľké zásluhy. Tu menovite len rychtára obce spomeniem: Jána Ježíka. On bol pravá ruka pána farára. Prácu svoju má odmenenú tým, že ho v obci všetci občania milujú.

Aby ale radosť naša bola úplná, spomenúť musím, že dňa 18. mája jeho osvietenosť pán hlavný župan trenčiansky dr. Valér Smialovszky s blahorodými pánmi: Štefanom Szilvay, Imrichom Motesiczky a Titusom Nemák navštívil naše spolky a tešil sa, že sme si tie spolky zaviedli. Tak milo sa s nami vyprával, tak sa laskve ku nám uponížil, že jeho vysokú osobnosť vždy v blahej pamäti mať budeme. Presvedčili sme sa, že stolica naša dostala takého fôispána, ktorý je opravdovým otcem a priateľom Iudu! Daj mu, láskavý Otče nebeský, dlhé panovanie!

Gejza Schmid, kaplán turňanský.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 15'50—16'80, peštianska K 14'95—16'45, belehradská K. 15'60—16'45, banátska (76 kilogramová) K. 15'55—16'30. — *Raž*: K. 12'75—13'05. — *Jačmeň* na kfm K. 14'50—16'20. — *Ovos*: prvotriedny 17'60—17'80, druhotriedny 17'20—17'50. — *Kukurica*: K. 12'00—12'25. *Repica*: K. 20'00—29'40. — *Proso*: K. 16'00—18'00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26'60	25'60	24'40	23'40	22'40	21'40	19'40
				č.	7	7½	8
				K.	16'20	15'20	11'80

Otruby: K. 10'20, hrubé K. 10'00.

Zemiaky: ružové K. 06'00—07'00, žlté K. 04'80—06'00 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 100'00 do 110'00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely bôb: K. 25'00—26'00, tmavý K. 21'00—23'00, drobný K. 25'00—27'00, tarkavý K. 22'00. *Hrach*: K. 23'00—26'00 — *Šošovica* veľká čistá K. 64'00—88'00 — *Konopné semä*: K. 30'00—33'00. — *Lanové semä*: prima K. 18'00—19'00. — *Rasca*: K. 70'00—71'00. — *Mak*: sivý K. 63'00—64'00, modrý K. 76'00—77'00. — *Ladník*: K. 14'00 do 15'00. Všetko 100 kilogr.

Starostlivosť našich gazdin slúži k dobrému rodine!

Kathreiner
Kneipp sladová káva

je tá jediná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania KATHREINERA dostáva príjemnú vôňu a l'úbežnú chuť bobkovej kávy.

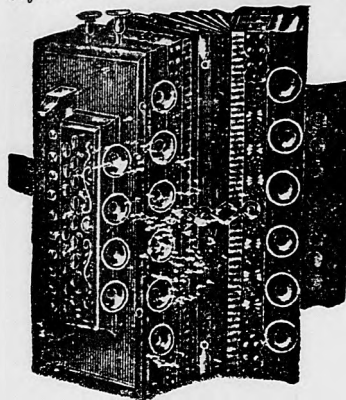
Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomostí.

Pri veľkom ušporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

Pri kupovaní spomenúť treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou »farára Kneipp«

30 dni k pokusu

dla podmienok mojeho cennika, teda bez rizika pre objednávateľa posielam spočtovou dobierkou moje:

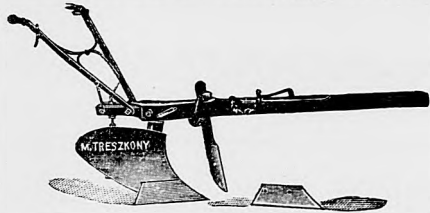
«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, aby som o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tri rady trub, mahagoni farbou politirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, du-

plované mešky, mesadné chraničlá a držadlá, veľkosť 31-15 cm. a stojí kus zl. 3-50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1-10, 2-20, 2-40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4-50, 5-60, 7-80, 8-90 vybrať si možno dlá mojho cennika. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dôrobny, čo prosim do povahy vziať. Ziadne riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dosť. Rozposiela spočtovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNES KONRAD Brůx I544. (Cechy.)

Velky cennik s mnohým vyobrazením posielá sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mláfačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékolvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovicice atd. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitcsé).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Pravé moravské, Papuče

velmi trvalé, z dobrego súkna, ručná práca, v cenach levných odporučiam všetkým obchodom ktoré sa týmto predajom obuvy zaoberajú, obráťte sa s dôverou ku firme **Jahn Fucek**, dielňa na papuče, vo Val, Kloboučich Morava. Cenniky zasielam zdarma.

Mlyn

so zahradou 5 katastr. jochov a 924 siah s pobočnými budovami sa predá. Klo by ho chcel kúpiť, nech sa hlási u. p. Miloslava Kuliščka pravotára v Novom Meste nad Váhom (Vágujhely, Nyitram.)

30 dni na prôbu

posielam za zl. 2.75, spočtovou dobierkou moje opravdivé solingen stroje k strihaniu vlasov a behom 30 dni na žiadosť peňaze navrátim. Stroj tento je z najfajnejšej ocele s tromi hrebeňami ku trojakému strihaniu vlasov, peňaze čo stojí nahradia sa pri deťoch za 1/4 roka. Najlepší druh s

okrytým perom zl. 3.- Veľký druh so zapusteným perom pre holičov zl. 3.75. Stroj k strihaniu brady zl. 2.50. Stroj k rezaniu vlasov konôv, psôv alebo dobitku zl. 2.25. Stroj k boleniu zl. 2.- Britvy zl. 1.50. Doposielanie spočtovou dobierkou. Dom doposielanie LEO LATNER, Wien. 1/43, Wollzeile 81. Cennik na žiadosť zdarma.

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každemu cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vzdýckli Kdostaniu u. 812 Aloja Habán mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošlem každemudarmo.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Ziadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

Duležité! Nepréhľadnéte! Každý muž učini svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové ktoré v rozličných vzoroch a barvách dorába a 1 kus od 60 65, 70 kr. s dobierkou posielá

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

Ruský plúcnik je nejlepší na svete!

Okamžité uľevenie pri nemociach plúc, katarhu plúc, astma, ťažkom dýchaní a bolesťach v krku všetkého druhu. Pite len dve šialčky denne a poviete si

Ze som to už prvej nevedel

1 balíček 2 koruny. 3 balíčky počínajúc vyplatene zasiela Lekárnik K. R. Fassmann, Királyhida Uhry.

Ziadajte si cennik zdarma a bezplatne zašlem mój, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNES KONRAD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRŮX No. 1233. (Česko.)

5 korun! V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickym kotveným strojom so zákryvkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennon znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spozláčenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrad prvá dielňa hodín Brůx 425. (Čecky).
Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadosť bár komu zdarma.

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa
Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na žiadosť franko.

Najdokonejši a najjednoduchjší mlatebný motor stroj. Láhko k vedeniu bez strojníka. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymienajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselnych podnikov taktiez

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje
s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobytá trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtáre, mlatidlá, sejestroje atd.

O nedostiznej vitéinosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najľahší lacny obchod. Najistejší lacny obchod.

Najfajnejšia svojho druhu
je „**CERES**“
MAST' K JEDLÁM!

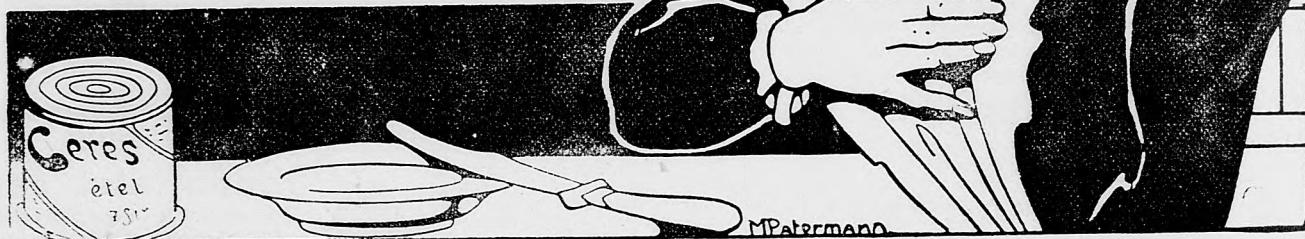
(z kokus-orecha).

najlepšia k pečeniu cesta, pečienok a
ku vareniu.

GEORG SCHICHT

„**CERES**“

trieda pokrmných článkov Aussig E/m.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kosa probujúci a mnokokrát zklamaný hospodár. Na toto odpovedáme dia našo presvedčenia: **najlepšia kosa na svete je**

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny najšlachetnejších kovov složenej a odborne uneleckým spôsobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytralovst jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs toboto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnoť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa požázným dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtovo útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtovo útraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrostánie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosmajani jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosíť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

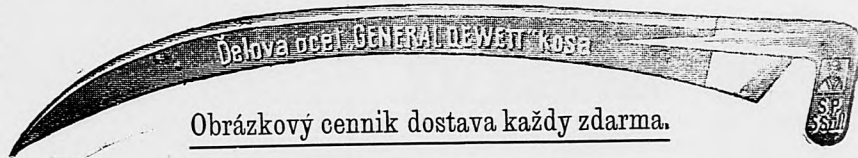
Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného riska bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett'a z kanonovej ocele. A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbirnatelia objednavatetov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove. Cennik nech si každý na dopisničke pyta. Ceny Generál Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlopsia 20 kr. Zvláštna novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. Pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.